
Autora: Maria Anfruns Comarriu

Tutora: Alba Pratsobrerroca i Febrer

Sororitat és curar-nos les ales les unes a les altres

Presentació

Tot el meu interès pel feminisme va començar fa tres anys amb el moviment Me too. Aquest mateix any vaig fer un conte als jocs florals parlant del feminisme, estava inspirada i vaig decidir deixar anar la meva imaginació i fer una mica de crítica de la societat. Aquesta crítica em va sortir bé ja que em van atorgar el premi dels jocs florals. Recordo que estava molt contenta d'haver-lo guanyat. Qui m'hauria dit que això era només el principi d'un moviment que m'obriria moltes portes i em faria veure certes situacions des d'una perspectiva molt diferent.

Una vegada em van dir: «per poder canviar, s'ha de saber d'on es ve, per no cometre els errors del passat». Així que vaig interioritzar la frase i la vaig aplicar al meu interès pel feminisme. Buscar l'origen, per saber com fer els següents passos i poder canviar.

Ningú no em va avisar que el feminisme és com un vici, un cop se'n comença a llegir, és un no parar. Quan ens van començar a parlar del treball de recerca, vaig tenir molt clar que tractaria del feminisme. Just en començar el treball em vaig fer una pregunta: «Hem avançat el suficientment?», i a partir d'aquí vaig orientar el meu treball titulat «Sororitat és curar-nos les ales les unes a les altres» en el qual es pot veure l'evolució del moviment feminista català des de finals del segle XIX

fins a l'actualitat i un projecte escolar per conscienciar sobre el feminisme i fer adonar els alumnes de les actituds masclistes.

I per què *sororitat*? Perquè la sororitat és la solidaritat entre dones, fer-se costat, i sense la unió entre dones, res d'això no hauria estat possible.

Metodologia

El que he utilitzat per aconseguir aquesta informació ha estat un mètode bibliogràfic, sintetitzant i ressaltant el més important i necessari per entendre tota l'evolució. S'han utilitzat pàgines web, algun treball de fi de grau, revistes feministes, articles d'opinió... Tota la informació de les dades per demostrar que actualment hi ha masclisme les he extret del llibre *Curs de feminisme per a microones*, de Natza Farré.

A l'hora de fer la pàgina web he utilitzat l'aplicació Wix.com i per crear els despleables on hi ha la informació he utilitzat Canva. La informació que hi ha a la pàgina web és tota extreta del treball de recerca, exceptuant les notícies, vídeos, fotos i llibres recomanats.

Els vídeos de l'espai de reflexió estan tots extrets de la plataforma digital YouTube i per buscar-los es van utilitzar els termes feminisme, micromasclisme i masclisme. L'única foto que hi ha és extreta de l'aplicació Pinterest i els textos que hi ha són de l'exposició «Feminista haves de ser», de Natza Farré.

Les activitats organitzades per a cursos, exceptuant la dels alumnes de 1r i 2n de primària en què la idea s'ha extret d'un vídeo, han estat pensades per mi mateixa i pensant en quin valor volia transmetre i creia adequat per cada curs.

Totes les notícies les he extret del diari local *El 9 Nou* i les he buscat utilitzant els termes feminisme o dones.

Cos del treball

El meu treball està dividit en dues parts. Una primera part teòrica on s'explica tota l'evolució del moviment feminista català, i una segona part pràctica on es troba el projecte escolar i l'anàlisi de les notícies.

La part teòrica comença amb la definició de feminisme d'alguns diccionaris. Després trobarem una introducció breu de cada onada per situar-nos en el temps i l'objectiu principal pel qual es lluitava. Seguidament amplio la informació de les quatre onades de manera cronològica.

En les quatre onades trobarem una mateixa estructura: temporalitat, origen internacional de l'onada, l'arribada de l'onada a Catalunya i el seu desenvolupament, destacant els objectius assolits i els fets importants. A més a més, en cada onada s'explica un concepte del feminisme. A la primera es parla de l'origen del 8-M, a la segona del feminisme econòmic, a la tercera dels micromasclismes i a la quarta de la violència masclista, la història del 25 de Novembre (Dia contra les violències masclistes) i una campanya anomenada «Ni agressor, ni còmplice». Finalment, hi ha les dades per demostrar que actualment hi ha masclisme, com són la desigualtat salarial, la presència de les dones a l'àmbit públic, entre altres temes.

Després d'aquest apartat hi ha la biografia de cinc dones també ordenades cronològicament. Primer hi ha Dolors Monserdà, que lluitava principalment pels drets

de la dona treballadora; seguida de Teresa Claramunt, que denunciava l'explotació de la dona a la fàbrica; Carme Karr, impulsora del feminisme a principis del segle XX; Maria Aurèlia Capmany, escriptora amb reivindicacions feministes, i Margarita Ammann, lluitadora pels drets de les lesbianes. Totes formen part de les onades primera i segona.

La part pràctica comença amb la justificació de la creació d'una pàgina web i una breu explicació de cada apartat. A continuació es troba l'espai de reflexió. Aquest espai inclou un seguit d'activitats relacionades amb el feminisme per fer durant una setmana a les escoles i s'explica la finalitat que vol que tinguin. Com a última part del projecte escolar hi ha les activitats organitzades per cursos i s'explica quina finalitat i quin valor s'aprendrà amb cada activitat proposada. També es justifica el perquè del projecte.

Seguidament comença l'anàlisi de les notícies del diari El 9 Nou, d'Osona. S'expliquen els temes principals de les vint notícies analitzades i la informació que s'hi ha trobat de manera molt resumida.

Per complementar la part pràctica, hi ha uns annexos amb imatges de la pàgina web, les propostes de l'espai de reflexió i les diapositives amb les quals es presentaran les activitats per cursos. Finalment hi ha el buidatge de les notícies on consten el títol de la notícia, la data de publicació, l'explicació i l'enllaç web a la notícia.

Als annexos també hi ha els quatre diàlegs que es van posar com a exemple a la campanya de «Ni agressor, ni còmplice» per aturar la violència masclista.

Conclusions

Un cop feta l'evolució del feminisme a Catalunya i l'anàlisi de notícies s'ha arribat a la conclusió que no s'ha avançat el suficient i s'ha de continuar lluitant.

Les dones actualment poden anar a treballar, decidir sobre el seu propi cos, tenir educació... Al llarg dels anys han anat adquirint drets. Poden votar des del 1933, la seva feina no és només quedar-se a casa, des de 1936 les dones es van posar a treballar a les fàbriques, hi ha un article publicat el 1978 que rebutja la discriminació per raó de gènere, des del 1985 hi ha una llei que els permet avortar i el 2008 es va crear una llei per erradicar la violència masclista. Tot i que hi hagi totes aquestes lleis i les dones tinguin més drets, a la pràctica no sempre funciona.

Per exemple, segons la llei del 1978 hi ha una igualtat formal entre homes i dones; ara bé, algunes dones a Catalunya cobren un 25 % menys per fer la mateixa feina que fa un home.

Hi ha la llei del 1985 que permet avortar i el 2010 es va aconseguir que l'avortament fos un dret lliure i gratuït. Malgrat que la llei ho digui, quatre de cada deu ginecòlegs al sistema públic es neguen a fer avortaments i això fa que les dones hagin d'anar a centres privats i pagar.

El 2008 es va crear una llei per erradicar la violència masclista; tot i així, el 2020 hi va haver 14 femicidis i de gener a octubre de 2021 ja n'hi ha hagut 13.

A més a més, fent l'anàlisi de les notícies s'ha pogut veure que la majoria d'articles tracten de la necessitat de visibilitzar la dona i el paper que té a la societat. Es fan projectes i fires per donar a conèixer la seva feina, es fan cançons per fer veure el que senten les dones i s'aprofiten moments de discursos per reivindicar.

Les lleis poden dir molt, però a la vida real les dones encara es veuen invisibilitzades i en desigualtat de condicions.

Només un 27 % de dones ocupen càrrecs de direcció i a la ràdio de Rac1 només hi ha una dona conductora de programa. Tot i així, hi ha empreses que aposten per les dones i el seu potencial com CaixaBank d'Osona, on el 60 % de càrrecs directius estan en mans de dones.

És evident que per avançar en la igualtat entre homes i dones és necessari que hi hagi una educació amb valors feministes. Així ho demostra un recent estudi de Save the Children que afirma que el 2020 hi va haver 514 casos de violència de gènere en dones menors de 18 anys. Això no és el més alarmant, el més preocupant és que la violència de gènere entre adolescents està normalitzada.

Si els valors feministes no es donen, després hi ha els problemes de no saber identificar una violència masclista.

El feminisme no és una moda, el feminisme és un moviment que va arribar fa 103 anys i continuarà present molts més anys.

El masclisme no és només d'homes, igual que el feminisme no només és de dones. També hi ha homes feministes, homes que són conscients que la societat ha de canviar. Com és el cas de la col·laboració que van fer diverses cantants d'Osona i el Moianès juntament amb dos homes, ja que el feminisme parteix del fet que aquesta igualtat l'hem de fer visible.

El títol del treball: sororitat, que significa 'ajudar-se entre dones', explica molt bé el treball ja que sense l'agrupament entre dones res d'això no s'hauria aconseguit.

Bibliografia

- Albéndiz, M. A. (2020, 1 setembre). El gran fantasma de la historia del feminismo: la «Sociedad Autónoma de Mujeres» de Barcelona. Tribuna Feminista. <<https://tribunafeminista.elplural.com/2020/09/el-gran-fantasma-de-la-historia-del-feminismo-la-sociedad-autonoma-de-mujeres-de-barcelona/>> - ALERTA FEMINISTA | Comunicadores amb Gràcia. (2015, 7 abril). Comunicadores amb Gràcia. <<http://comunicadoresambgracia.com/2015/04/07/alerta-feminista/>> - Amiguet, T. (2018, 20 febrer). Betty Friedan, una feminista con muy mala leche. La Vanguardia. <<https://www.lavanguardia.com/hemeroteca/20180219/44816463347/betty-friedan-feminismo-estados-unidos-historia.html>> - Amiguet, T. (2017, 7 març). Victoria Kent una

mujer avanzada a su época. La Vanguardia. <<https://www.lavanguardia.com/hemero-teca/20120926/54344273111/victoria-kent-biografia-muerte-aniversarios-aboga-cia-espana-prisiones.html>> - Anarquisme. (s. f.). A Enciclopèdia.cat. Recuperat el 21 de juny de 2021, de <<https://www.enciclopedia.cat/ec-gec-0078156.xml>> - Ara.cat. (2019, 31 octubre). 1933, l'any en què les dones voten per primera vegada en la història d'Espanya. Ara.cat. <https://www.ara.cat/politica/eleccions-generals-2019-10-novembre-recull-historic-1933-dones-voten-primera-vegada_1_2624261.html> - Ara. cat. (2013, 20 desembre). Així queda l'avortament: comparativa entre la llei del PP i les dues del PSOE. Ara.cat. <https://www.ara.cat/societat/avortament-canvis-le-gals-claus_1_1836471.html> - Aprovada la polèmica reforma de la llei de l'avortament elaborada pel ministre Ruiz-Gallardón. (2014, 13 gener). [Comunicat de premsa]. <<https://www.ccma.cat/324/aprovada-la-polemica-reforma-de-la-llei-de-lavortament-elaborada-pel-ministre-ruiz-gallardon/noticia/2253975/>> - Biografia Carme Karr. (s. f.). Associació d'Escriptors en Llengua Catalana. Recuperat el 28 de juny de 2021, de <<https://www.escriptors.cat/autors/karr/biografia>> - Biografia Monserdà. (s. f.). Associació d'Escriptors en Llengua Catalana. Recuperat el 23 de juny del 2021, de <<https://www.escriptors.cat/autors/monserdad/biografia-monserda>> - Benería, L. (2018). Què és l'economia feminista? Alternativas Económicas. <<https://alternativaseconomicas.coop/articulo/extra-no-006-catala/que-es-leconomia-feminista>> - Campanya per la legalització dels anticonceptius «Anticonceptius per no avortar, avortament lliure per no morir» - Fils Feministes. (s. f.). Fils feministes. Recuperat el 16 de juny del 2021, de <<https://filsfem.net/arxivaff/campanya-per-la-legalitzacio-dels-anticonceptius-anticonceptius-per-no-avortar-avortament-lliure-per-no-morir/>> - Catena, M. (2021, 29 d'octubre). 'No és amor', l'informe de Save The Children que mostra la violència. Xarxanet - Entitats i voluntariat de Catalunya per un món millor. <<https://xarxanet.org/comunitari/noticies/no-es-amor-linforme-de-save-children-que-mostra-la-violencia-de-genero-entre>> - CCMA. (2021, 28 setembre). Radiografia de l'avortament a Catalunya: un dret no tan lliure per a totes les dones. <<https://www.ccma.cat/324/radiografia-de-lavortament-a-catalunya-un-dret-no-tan-lliure-per-a-totes-les-dones/noticia/3120669/>> - Coldecarrera, E. (2021, març 5). L'apoderament de les dones en la vaga feminista del 1918. Betevé. <<https://beteve.cat/historia/primera-vaga-feminista-historia/>> - Constitución Española. (1978). Boe.es. <<https://www.boe.es/legislacion/documentos/ConstitucionCASTELLANO.pdf>> - De Medici, A. (2020, 1 desembre). Historia National Geographic. Clara Campoamor <https://historia.nationalgeographic.com.es/a/clara-campoamor-vida-lucha-por-derechos-mujer_15092> - Dones assassinades a Catalunya 2021. (2021, 16 septiembre). Femicidi.cat. <<https://www.femicidi.cat/dones-assassinades-a-catalunya-2021/>> - Duoda. (s. f.). Duoda. Recuperat el 17 de juny del 2021, de <<http://www.ub.edu/duoda/web/ca/home>> - El mas-

clisme invisible (TFG). (2019). <<https://www.upf.edu/documents/2846463/139784019/El+masclisme+invisible.pdf/3b81ba22-e250-e22c-289d-acfe2a8c826d>> - Federica Montseny. (s. f.). Biografias y vidas. Recuperat el 20 de setembre del 2021, <<https://www.biografiasyvidas.com/biografia/m/montseny.htm>> - Farré, N. (2016). Curs de feminisme per a microones. Ara Llibres. - Grenzner, J. G. (2018, 14 novembre). Cronologia: 40 anys de lluita feminista a Catalunya. Crític. <<https://www.elcritic.cat/dades/cronologia-40-anys-de-lluita-feminista-a-catalunya-12200>> - I. (s. f.). Desconocidas & Fascinantes: Gretel Ammann, Filósofa, Feminista radical, Lesbiana separatista, militante y activista. Polifacética y siempre en guardia por Isabel Franc y Dolors Majoral [Comunicado de prensa]. <<https://inoutradio.com/desconocidas-fascinantes-gretel-ammann-filosofo-feminista-radical-lesbiana-separatista-militante-y-activista-polifacetica-y-siempre-en-guardia-por-isabel-franc-i-dolors-majoral/>> - Indignades, F. (2012, 13 novembre). 14N Vaga Feminista. Feministes indignades. <<http://feministes-indignades.blogspot.com/2012/11/14n-vaga-feminista.html>> - LaSexta.com. (2021, 8 març). ¿Cuál es el origen del 8M Día de la Mujer? ¿Por qué se conmemora? LaSexta. <https://www.lasexta.com/noticias/sociedad/verdadero-origen-marzo-dia-mujer-terrible-sangrienta-injusta-matanza-huelga-feminista-feminismo_201803075a-a022740cf2afdd1288bf30.html> - Ley 30/1981 Regulació del matrimoni i divorci - Fils Feministes. (s. f.). Fils feministes. Recuperat el 17 de juny del 2021, de <<https://filsfem.net/arxivaff/ley-30-1981-regulacio-del-matrimoni-i-divorci/>> - LODE acaba amb la segregació per sexes a la educació - Fils Feministes. (s. f.). Fils feministes. Recuperat el 17 de juny del 2021, de <<https://filsfem.net/arxivaff/lode-acaba-amb-la-segregacio-per-sexes-a-la-educacio/>> - Marta Nadal / @pleniluni1. (2021, 5 març). 5 motius per reivindicar Maria Aurèlia Capmany des del feminisme. Crític. <<https://www.elcritic.cat/noticies/5-motius-per-reivindicar-maria-aurelia-capmany-des-del-feminisme-12366>> - Martínez, J. L. (s. f.). Clara Zetkin, pionera del movimiento de mujeres socialistas. ctxt.es | Contexto y Acción. Recuperat 13 de setembre del 2021, de <<https://ctxt.es/es/20170802/Culturas/13944/clara-Zetkin-rosa-luxemburgo-ctxtsocialismo-feminismo.htm>> - Ni agressor, ni còmplice. Atura les violències masclistes. (s. f.). Institut Català de les Dones. Recuperat el 23 d' octubre del 2021, de <<https://dones.gencat.cat/ca/ambits/campanyes/campanya-ni-agressor-ni-complice-atura-la-violencia-masclista-25n-2019>> - Normativa. (s. f.). Institut Català de les Dones. Recuperat el 30 de juny del 2021, de <https://dones.gencat.cat/ca/ambits/violencia_masclista/normativa> - Otero-Vidal, M. (2006, 27 d'abril). Altres - Perquè les dones sabem fer i fem saber. La Xarxa. <<http://www.laxarxa.cat/altres/noticia/perque-les-dones-sabem-fer-i-fem-saber>> - Oxfam, E. (2021, 20 maig). El feminismo actual: 3 destacadas representantes. Oxfam Intermon. <<https://blog.oxfamintermon.org/el-feminismo-actual/>> - Palomares Arenas, Garcia Grenzner, M. J. (s. f.). Evolució del feminisme català. Sabers i pràctiques feministes.

Una aproximació al moviment feminista de Catalunya. Recuperat el 19 d'abril del 2021, de <http://caials.blog.pangea.org/files/2015/04/Sabers-i-Pr%C3%A0ctiques-Feministes-febrer_2015.pdf> - Pujal, M. (2005). El feminisme (TFG). Editorial UOC.

<<http://openaccess.uoc.edu/webapps/o2/bitstream/10609/112586/1/El%20feminismo%20CAT.pdf>> - RAE. (s. f.). Transsexual. En Rae. Recuperat el 23 de setembre del 2021, de <<https://dle.rae.es/transsexual>> - Rubio, N. M. (s. f.). Alexandra Kollontai: biografia de esta política y pensadora rusa. Psicología y mente. Recuperat 13 de setembre del 2021, de <<https://psicologiaymente.com/biografias/alexandra-kollontai>> - Sabem fer i fem saber: Trobada de dones a Catalunya 2, 3 i 4 de juny de 2006 | ADHUC. (2007). Adhuc. <<https://www.ub.edu/adhuc/ca/publicacions/sabem-fer-i-fem-saber-trobada-de-dones>> - Ser, C., & A. (2019, 20 setembre). Más de 270 manifestaciones por la «emergencia feminista»: «Los datos de este verano han sido escalofriantes». Cadena SER. <https://cadenaser.com/programa/2019/09/20/hoy_por_hoy/1568962334_509974.html> - Simone de Beauvoir, la cara de la rebelión feminista. (2020, 9 gener). La Vanguardia. <<https://www.lavanguardia.com/vida/20200109/472792893297/simone-de-beauvoir.html>> - Terrats, N. (2020, 11 juny). Potències, reptes i tensions dels feminismes catalans en l'actualitat - IDEES. <<https://revistaidees.cat/potencies-reptes-i-tensions-dels-feminismes-catalans-en-lactualitat/>> - (Text), A. A. C. M. (2020, 25 agost). La lluita pel vot de les dones. Sàpiens. <https://www.sapiens.cat/temes/dones/la-lluita-pel-vot-de-les-dones_200823_102.html> - Trobada feminista «Les Dones Sabem Fer i Fem Saber». (2006, 5 de juny). VilaWeb.cat. <<https://www.vilaweb.cat/noticia/1913651/20060605/trobada-feminista-dones-sabem-fem-saber.html>> - UVic. (2018, 30 novembre). El paper econòmic de la dona. El 9nou <<https://el9nou.cat/osona-ripolles/senseboira/el-paper-economic-de-la-dona/>> - Vaqués Recasens, J. (2019). Ensenyar història durant la Tercera Onada Feminista (TFG). <https://repositori.upf.edu/bitstream/handle/10230/43869/Vaques_19%20.pdf?sequence=1&isAllowed=y> - Violència masclista. (s. f.). Canal Salut. Recuperat el 23 d'octubre del 2021, de <<https://canalsalut.gencat.cat/ca/salut-a-z/v/violencia-masclista/>> - Virgili, R. U. I. L. L. P. R. D. C. A. I. |. I. (s. f.). Biografia de Maria Aurèlia Capmany. Centre de Recursos per a l'Aprenentatge i la Investigació3 (CRAI) | Universitat Rovira i Virgili. Recuperat el 28 de juny del 2021, de <<https://www.crai.urv.cat/ca/recursos-informacio/col-leccions-especials/llegat-vidal-capmany/biografia-maria-aurelia-capmany/>> - Xarxa feminista. (s. f.). Xarxa feminista. Recuperat el 21 de juny del 2021, de <<http://www.xarxafeminista.org/>>.
